

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/15/2019
Identifikačné číslo spisu:	6112207748
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:6112207748.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Ing. D., bývajúceho v T., 2/ Ing. H., bývajúceho v T., 3/ Ing. E., bývajúceho v T., 4/ Mgr. E., bývajúcej v T., 5/ Ing. S., bývajúceho v T. a 6/ I., bývajúcej v T., všetkých zastúpených advokátom Mgr. Robertom Antalom, so sídlom v Banskej Bystrici, Kláry Jarunkovej 2 proti žalovanému E. bývajúcemu v T., zastúpenému advokátkou JUDr. Martinou Slosiarikovou, so sídlom v Banskej Bystrici, Jelšová 2A, o vydanie bezdôvodného obohatenia 102 934,40 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 13C/73/2012, v konaní o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2017, sp. zn. 15Co/685/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2017, sp. zn. 15Co/685/2015 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 2. júla 2015, č. k. 13C/73/2012- 249 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 2. júla 2015, č. k. 13C/73/2012-249 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 36 413,47 eur spolu so 6% ročným úrokom z omeškania od 13. januára 2006 do zaplatenia, žalobcovi 2/ sumu 8 650,35 eur spolu so 6% ročným úrokom z omeškania od 13. januára 2006 do zaplatenia, žalobcovi 3/ sumu 12 261,84 eur spolu so 6% ročným úrokom z omeškania od 13. januára 2006 do zaplatenia, žalobcovi 4/ sumu 27 783,32 eur spolu so 6% ročným úrokom z omeškania od 13. januára 2006 do zaplatenia a žalobcom 5/ a 6/ spoločne a nerozdielne sumu 17 825,15 eur spolu so 6% ročným úrokom z omeškania od 13. januára 2006 do zaplatenia. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1/ až 6/ trovy konania vo výške 20 857,92 eur.

2. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica z 20. decembra 2011, č. k. 17C/9/2006-619 sa žalobcovia 1/ až 6/ a žalovaný (ako aj ďalších 21 účastníkov uvedených v tom konaní na strane žalovaného) stali spoluvlastníkmi vodných stavieb,

označených ako SO 001-ČOV, SO 002-vodovod,

SO 003-splášková kanalizácia, SO 004-tlaková kanalizácia, SO 006-kanalizačné domové prípojky pre stavbu „Vilová štvrť - Slnéčné stráne“, žalobcovia a žalovaný každý v podiele 1/20-iny, pri žalobcoch 5/ a 6/ tento podiel patrí do režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd nárok žalobcov 1/ až 6/ na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému vylúčil na samostatné konanie. Medzi stranami sporu došlo k uzatvoreniu zmlúv o združení, ktoré boli v konaní, sp. zn. 17C/9/2006, vyhodnotené ako neplatné, nakoľko neboli naplnené ich zákonné znaky, pričom ani v tomto konaní súd nemal dôvod prijať iný právny názor.

Podľa zmlúv žalovaný realizoval stavby vodných stavieb, ku ktorým neskôr súd určil spoluvlastníctvo žalobcov 1/ až 6/ a žalovaného (a ďalších 21 účastníkov), ktorý na výstavbu týchto vodných stavieb neprispel finančnou sumou, avšak podieľal sa iným spôsobom na ich výstavbe. Žalobcovia 1/ až 6/ zaplatili žalovanému finančné sumy špecifikované v žalobe,

čo bolo preukázané zo zmlúv o združení, pokladničných príjmových dokladov,

resp. vkladových lístkov v peňažných ústavoch. Súd mal z listiny, ktorá predstavuje zoznam majetku žalovaného k 31. decembru 2008 preukázané, že hodnota týchto vodných stavieb bola 4 996 994,-Sk, t. j. 165 869,81 eur, pričom hodnota jedného spoluvlastníckeho podielu predstavovala sumu 8 729,99 eur, ktorá bola získaná vydelením nadobúdacej hodnoty vodných stavieb a počtom spoluvlastníkov, ktorí na ich vybudovanie finančne prispeli. Súd mal preukázané, že takýchto spoluvlastníckych podielov bolo v konaní (okrem u žalovaného) 19, niektoré spoluvlastnícke podiely patrili do BSM, tak, ako to vyplývalo z okruhu sporových strán v rámci konania vedeného pod sp. zn. 17C/9/2006. S poukazom na zistený skutkový stav

mal súd prvej inštancie za to, že finančné vklady žalobcov 1/ až 6/ prevyšovali

ich spoluvlastnícky podiel, a to práve o sumu, ktorá sa rovnala rozdielu medzi finančným vkladom a hodnotou spoluvlastníckeho podielu. Žalovaný v konaní nepreukázal žiadnym hodnoverným dokladom inú hodnotu vodných stavieb. Žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného považoval súd za dôvodnú a žalovanému uložil povinnosť

ho vydať. Na námietku premĺčania vznesenú zo strany žalovaného neprihliadol, nakoľko medzi stranami sa jednalo o vzťah synalagmatický a nárok žalovaného voči žalobcom neexistoval (§ 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. novembra 2017, sp. zn. 15Co/685/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku

o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom 1/ až 6/ istinu s príslušenstvom potvrdil (I.),

v druhom výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (II.), vyslovil, že žalobcovia 1/ až 6/ majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (III.).

4. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v prvom výroku vecne správne a v plnom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia, argumentáciou žalobcov v konaní, ako aj v podanom vyjadrení žalobcov k odvolaniu žalovaného.

Za nedôvodnú vyhodnotil námietku žalovaného ohľadom neoznačenia bývalej manželky žalobcu 1/ za stranu sporu, keď z vykonaného dokazovania v konaní, sp. zn. 17C/9/2006 vyplynulo, že spoluvlastníkom vodných stavieb sa stal iba žalobca 1/ a nie jeho bývalá manželka, pričom i z listinných dôkazov vyplynulo, že finančné prostriedky, ktoré spadali

do režimu BSM boli medzi nimi vyporiadané v rámci režimu BSM. Pokiaľ žalovaný namietal, že finančné príspevky mali predstavovať kúpnu cenu za pozemky, odvolací súd túto námietku neuznal, nakoľko považoval za nelogické, aby strany sporu uzatvárali ďalšie zmluvy o združení. Okrem toho žalovaný nemohol ponúkať na predaj pozemky s inžinierskymi sieťami v septembri 2000, keď tie neboli ešte vystavané a prvé povolenie na ich výstavbu bolo vydané až v marci 2001. Z vykonaného dokazovania bolo nepochybne preukázané, že žalovaný realizoval stavby vodných diel pre žalobcov, ku ktorým až súd určil spoluvlastníctvo,

a to jednak žalobcom, ako aj žalovanému. V konaní bolo jednoznačne preukázané aj to,

že hodnota týchto vodných stavieb bola 4 996 994,-Sk (165 869,81 eur). Hodnota jedného spoluvlastníckeho podielu predstavovala 8 729,99 eur, z čoho jednoznačne vyplývalo,

že finančné prostriedky, ktoré žalobcovia poskytli žalovanému, prevyšovali ich spoluvlastnícky podiel, a

to práve o sumu, ktorá predstavuje rozdiel medzi finančným vkladom a hodnotou spoluvlastníckeho podielu. Uvedené finančné prostriedky boli žalovanému poskytnuté výlučne za účelom vybudovania inžinierskych sietí, ktoré predstavovali aj vodné stavby, ktoré boli predmetom konania ohľadom určenia spoluvlastníckeho podielu k uvedeným nehnuteľnostiam. Uvedené skutočnosti jednoznačne vyplývali zo zmlúv o združení, ktoré strany uzatvorili, a ktoré boli vyhodnotené ako neplatné. Správne potom okresný súd právne posúdil vec s poukazom na ust. § 451 Občianskeho zákonníka, s tým, že rozdiel medzi vloženými finančnými prostriedkami zo strany žalobcov, ktoré odovzdali žalovanému na vybudovanie týchto vodných stavieb a hodnotou ich spoluvlastníckeho podielu predstavoval bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré bol žalovaný povinný žalobcom vydať. Pokiaľ išlo o námietku premlčania, odvolací súd uviedol, že podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí, že ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'. Citované ustanovenie dopadá na všetky prípady, kde synalagmatický vzťah vznikol zo zákona. Ak tomu tak je, možnosť účinne vnieť námietku premlčania je podľa citovaného ustanovenia obmedzená. Súd môže na takúto námietku prihliadnuť len vtedy, ak môže námietku premlčania vzniesť aj druhý účastník zmluvy. Nie je rozhodujúce, či druhá zmluvná strana takúto námietku vzniesla, ale iba to, či tak mohla urobiť. Súd nemohol prihliadnuť na námietku premlčania v predmetnom konaní, keďže žalobcovia nemohli vzniesť námietku premlčania. Právna úprava tieto prípady výslovne rieši spôsobom zodpovedajúcim spravodlivému vyporiadaniu medzi účastníkmi zmluvy. Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci sa medzi stranami sporu jednalo o vzájomné plnenie zo zmluvy, ktorá bola neskôr vyhlásená za neplatnú, na základe ktorej žalobcovia poskytli žalovanému finančné prostriedky, za ktoré žalovaný reálne vybudoval vodné stavby. Obidve zmluvné strany si teda poskytli navzájom vzájomné plnenia, medzi stranami sporu sa jednalo o vzťah synalagmatický a neexistoval tu nárok žalovaného voči žalobcom, voči ktorému by mohli vzniesť námietku premlčania, a preto správne okresný súd v posudzovanej veci aplikoval ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte riešená. Takouto otázkou je otázka možnej aplikácie ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka v kontexte neplatnosti zmluvy o združení. Mal za to, že v danej veci na premlčanie nebolo možné aplikovať ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Cit. ustanovenie totiž dopadá len na prípady synalagmatických záväzkov, čo v danom prípade nenastalo. V danej veci neexistovali vzájomné nároky účastníkov zrušenej zmluvy. Cit. ustanovenie sa tiež nevzťahuje na prípady, keď zo zrušenej zmluvy dostala plnenie iba jedna strana, pričom v danom prípade neplatná zmluva o združení nebola synalagmatickou zmluvou. V ďalšom namietal nesprávne právne závery súdov v otázke výlučnej aktívnej legitimácie žalobcu 1/ v konaní, keď za nesprávne považoval odvodenie (stotožnenie) výlučnej aktívnej legitimácie žalobcu 1/ v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia od výlučnej aktívnej legitimácie žalobcu 1/ v konaní o určenie vlastníckeho práva. Poukázal na to, že žalobca 1/ v konaní o určenie vlastníckeho práva a ani v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia nepreukázal, že vyporiadanie BSM s jeho bývalou manželkou, ktorá tiež uzatvárala zmluvu o združení, bolo vyporiadanie tak, že jej pohľadávka prešla do výlučného vlastníctva žalobcu 1/. Za nesprávne považoval i právne posúdenie výšky bezdôvodného obohatenia, keď mal za to, že žalobca 1/ nie je vlastníkom celej pohľadávky z vyššie uvádzaných dôvodov (súdy navyše nesprávne posúdili výšku bezdôvodného obohatenia iba na podklade výňatku zo znaleckého posudku). Súdy ďalej nesprávne určili aj osobu pasívne legitimovanú, nakoľko na žiadnom z pokladničných dokladov sa nenachádza označenie dovolateľa, ako E., ale REMA realitná kancelária. Preto nemožno súhlasiť s tým, že boli preukázané úhrady finančných príspevkov na výstavbu priamo žalovanému. Napokon súdy nesprávne právne posúdili otázku vzniku bezdôvodného obohatenia z neplatného právneho úkonu, t. j. zmlúv o združení, keďže neplatný právny úkon mal náležitosti iného

(platného) právneho úkonu, t. j. zmluvy o dielo.

6. Žalobcovia 1/ až 6/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a tiež dôvodné.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Žalovaný zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP (z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom), v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

10. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

11. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (a to z hľadiska všetkých troch procesných situácií upravených v uvedenom ustanovení pod písmenom a/ až c/) rozhoduje dovolací súd, pričom závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí, konkretizuje a doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

12. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Cit. ustanovenie dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

13. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993, s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané

rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnil, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu, spočívajúceho

v nesprávnom právnom posúdení veci, predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle

§ 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018, sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

14. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil

a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. V danom prípade, žalovaný za nosnú, označil právnu otázku dovolacím súdom doposiaľ neriešenú, a to „otázku možnej aplikácie ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka v kontexte neplatnosti zmluvy o združení“. Mal za to, že v danej veci nemali súdy v konaní aplikovať na premlčanie ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Cit. ustanovenie totiž dopadá len na prípady synalagmatických záväzkov, čo v danom prípade nenastalo. V danej veci totiž neexistovali vzájomné nároky účastníkov zrušenej zmluvy. Cit. ustanovenie sa tiež nevzťahuje na prípady, keď zo zrušenej zmluvy dostala plnenie iba jedna strana, pričom v danom prípade neplatná zmluva o združení nebola synalagmatickou zmluvou.

18. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP považoval dovolací súd za podstatné to, či táto otázka, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, bola alebo nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. Dospel pritom k

záveru, že uvedená právna otázka nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, a preto je dovolanie žalovaného v danom prípade procesne prípustné. Dovolací súd ďalej skúmal, či dovolateľ dôvodne odvolaciemu súdu vytýka, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, tak ako to v dovolaní namieta.

19. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihladne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat.

20. Ak sa strana sporu dovoľá premlčania, nemôže súd premlčané právo (nárok) priznať. Žalobu v takom prípade zamietne. S uplatnenou námietkou premlčania sa súd vysporiada tak, že žalobu zamietne bez toho, aby skúmal, či uplatnené právo veriteľa existuje alebo nie (R 29/1983). Nakoľko platí, že pri dôvodne uplatnenej námietke premlčania súd už neskúma, či uplatnené právo existuje alebo nie a žalobu bez ďalšieho zamietne, dovolací súd (bez zreteľa na zvyšné dôvody dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi nižších inštancií) sa predovšetkým zaoberal dôvodnosťou dovolacieho dôvodu, ktorým žalovaný namietal nesprávnu aplikáciu ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka na prípad premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej Zmluvy o združení, uzavretej medzi stranami sporu.

21. V danej veci súdy nižších inštancií zistili, že žalobcovia odkúpili od žalovaného pozemky v lokalite „Slnčné stráné“ v Banskej Bystrici za účelom výstavby rodinných domov, avšak k týmto neboli vybudované žiadne inžinierske siete. Z tohto dôvodu v priebehu rokov 1998 až 2004 uzavreli so žalovaným samostatné zmluvy o združení v zmysle ustanovenia § 829 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Účelom týchto združení malo byť vybudovanie inžinierskych sietí v danej lokalite, a to konkrétne rozvodov vody, kanalizácie, čističky odpadových vôd, rozvodov elektrickej energie VN a NN, ako aj prístupových komunikácií k jednotlivým rodinným domom. Na základe takýchto zmlúv o združení boli žalovanému jednotlivými žalobcami uhradené finančné príspevky na vybudovanie týchto inžinierskych sietí. Žalovaný z týchto príspevkov zabezpečil vybudovanie vodných stavieb, označených ako SO 001-ČOV, SO 002-vodovod, SO 003-spláškova kanalizácia, SO 004-tlaková kanalizácia a SO 006-kanalizačné domové prípojky, ďalej označované ako vodné stavby. Rozvody elektrickej energie neboli vybudované, nakoľko tieto boli vybudované priamo dodávateľom elektrickej energie a výlučne na jeho náklady. Prístupové komunikácie taktiež neboli vybudované. V zmysle uzavretých Zmlúv o združení (čl. II bod 3) žalobcovia nemali nadobudnúť žiadny podiel na majetku získaný spoločnou činnosťou. Žalovaný po kolaudácii inžinierskych sietí (ktoré mali byť realizované dodávateľskými organizáciami na základe zmlúv o zhotovení diela - čl. IV. bod 3) mal následne tieto sám prevádzkovať alebo ich odovzdať bezplatným prevodom (čl. IV. bod 2). Žalobcovia (z dôvodu, že sa nestali vlastníkami inžinierskych sietí,

ktorých vybudovanie hradili z vlastných príspevkov) považovali takto uzavreté Zmluvy o združení za neplatné a obrátili sa na súd so žalobou o určenie ich spoluvlastníckych podielov k nim. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 20. decembra 2011 (právoplatným dňom 3. marca 2012) určil spoluvlastnícke podiely žalobcov na týchto vodných stavbách, u každého v podiele 1/20. V tomto konaní sa žalobcovia následne domáhali vydania bezdôvodného obohatenia, predstavujúceho u každého sumu rovnajúcu sa výške rozdielu medzi jeho finančným vkladom a hodnotou jeho spoluvlastníckeho podielu, ktorú súd konštantne ustálil na sumu 8 729,99 eur (pri celkovej hodnote vodných stavieb 165 869,81 eur). Rozdiel medzi vloženými finančnými prostriedkami zo strany jednotlivých žalobcov, ktoré odovzdali žalovanému na vybudovanie týchto vodných stavieb a hodnotou ich spoluvlastníckeho podielu, tak mal predstavovať bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré bol žalovaný povinný žalobcom vydať. Žalovaný o. i. vzniesol v konaní námietku premlčania, na ktorú súdy neprihliadli, s odkazom na ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, vychádzajúc zo záveru, že „v danej veci išlo o synalagmatický vzťah, z ktorého však nevyplýval žiaden nárok žalovaného voči žalobcom, voči ktorému by mohli žalobcovia namietat' premlčanie“, resp. „súd nemohol prihliadať na námietku premlčania vznesenú žalovaným, nakoľko ani žalobcovia nemohli vzniesť námietku premlčania vo vzťahu k žalovanému“.

22. Dovolací súd nepovažuje vyššie uvedené závery (ohľadne aplikácie ust. § 107

ods. 3 Občianskeho zákonníka) súdov nižších inštancií za správne. Dovolací súd poukazuje

na to, že účelom uzavretých Zmlúv o združení bolo združenie finančných prostriedkov

na vybudovanie inžinierskych sietí (t. j. vytvorenie možnosti pre napojenie rodinných domov žalobcov na pitnú vodu, kanalizáciu a elektrickú energiu) na odpredaných pozemkoch (čl. I.). Jednotliví žalobcovia sa na podklade uzavretých Zmlúv zaviazali žalovanému odovzdať finančné prostriedky v dohodnutých výškach. Správou takto vložených finančných prostriedkov, výkonom odborných činností, sprostredkovaním a nakladaním s týmito prostriedkami, s cieľom dosiahnuť dohodnutý účel, bol poverený žalovaný (čl. II.). V Zmluvách bolo ďalej dojednané, že jednotliví žalobcovia nezískajú žiadny podiel na takto vytvorenom majetku (inžinierskych sieťach), resp. že ich podiel na majetku získaný spoločnou činnosťou bude 0% (čl. II.). Z finančných prostriedkov, ktoré jednotliví žalobcovia vložili

na vybudovanie inžinierskych sietí, sa mali hradit' projektové práce, inžinierska činnosť,

iné súvisiace náklady, rozvody pitnej a požiarnej vody (bez domových prípojek z hlavného rozvodu), hlavné rozvody splaškovej kanalizácie, vrátane čistiarne odpadových vôd, rozvody VN a NN elektrických energií a pod. (čl. III.). Bolo dohodnuté, že po kolaudácii inžinierskych sietí tieto bude prevádzkovať žalovaný alebo ich odovzdá bezplatným prevodom (čl. IV.). Inžinierske siete mali byť realizované dodávateľskými organizáciami na základe zmlúv o zhotovení diela, pričom výber dodávateľov mal zabezpečovať žalovaný (čl. IV.).

23. Ustanovenie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka dopadá na prípady vzájomných (synalagmatických) záväzkov vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej či zrušenej zmluvy (§ 457 Občianskeho zákonníka), keď na jednej strane stojí právo, ktoré sa premlčí

(napr. právo na peňažné plnenie) a na druhej strane nepremlčateľné právo (napr. vlastnícke právo). Napr. v prípade kúpnej zmluvy nie je vydanie veci pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva ohrozené uplynutím premlčacej lehoty, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného plnenia premlčaniu podlieha. Ustanovenie § 107 ods. 3 cit. zákona možno aplikovať iba na tie prípady, kde podľa zmluvy každý z účastníkov (nie iba jeden) niečo dostal, a teda je povinný druhému účastníkovi pri neplatnosti alebo zrušení zmluvy vrátiť to, čo dostal (V 5/1986). Podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí, že ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania

len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'. Zákon tu vylučuje vznik neprípustnej nevyváženosti, ktorá by mohla vzniknúť typicky pri kúpnej zmluve, keď vydanie veci pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného protiplnenia premlčaniu podlieha. Nemožno opomenúť, že v prípade, keď pre neplatnosť alebo zrušenie kúpnej zmluvy podáva žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia vlastník veci, nejde len o žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale súčasne aj o žalobu vlastnícku a právo vlastnícke

sa vzhľadom na ustanovenie § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepremlčuje. Na tom nič nemení skutočnosť, že pôvodný vlastník veci môže v takomto prípade svoje vlastnícke právo uplatniť len za podmienky, že sám ponúkne, prípadne je ochotný vrátiť plnenia, ktoré sám v rámci neplatnej alebo zrušenej zmluvy dostal (rozsudok NS ČR, sp. zn. 3 Cz 3/1975). Ustanovenia § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka o premŕaní povinnosti vrátiť si vzájomné plnenia možno aplikovať iba v prípadoch, v ktorých na jednej strane stojí právo vlastnícke oproti inému právu. Týka sa iba prípadov synalagmatických záväzkov, keď na jednej strane stojí právo, ktoré sa premŕčuje a na druhej strane je nepremŕateľné právo, teda prípady, kedy oproti sebe stojí právo na vydanie peňažného plnenia voči vlastníckemu právu, teda jedinému majetkovému právu, ktoré sa podľa Občianskeho zákonníka nepremŕčuje (s výnimkou práv z vkladov na vkladných knižkách po dobu trvania vkladového vzťahu - § 100 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Možnosť druhého účastníka vzniesť námietku premŕčania podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné vzťahovať na všeobecnú právnu situáciu, či by druhý účastník mal možnosť namietat' premŕčanie, keby prvý účastník nevrátil to, čo dostal.

24. Ustanovenie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka (v spojení s § 457 cit. zákona) možno teda aplikovať len v prípade, keď medzi účastníkmi vznikol synalagmatický (vzájomný) vzťah. O synalagmatický záväzok v zmysle cit. ustanovenia nešlo v posudzovanej veci už z tohto dôvodu, že žalobcom nebolo (v danom prípade na základe uzavretých Zmlúv o združení) poskytnuté zo strany žalovaného žiadne protiplnenie - žalobcovia síce odovzdali žalovanému finančné prostriedky v dohodnutých výškach, ale žalovaný za ne nebol povinný poskytnúť žalobcom žiadne plnenie (za tieto prostriedky mal iba zabezpečiť vybudovanie inžinierskych sietí pre potreby rodinných domov žalobcov). Žalobcom preto nevznikla povinnosť na základe neplatných zmlúv vydať čokoľvek žalovanému, a preto sa nemôžu úspešne dovolávať aplikácie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka (navyše, k týmto sieťam súdy určili spoluvlastnícke podiely jednotlivým žalobcom).

25. Ustanovenie § 107 ods. 3 nemožno aplikovať ani na prípady, ak voči sebe stoja dve premŕateľné práva (napr. vzájomné práva na peňažné plnenie). Cit. ustanovenie nemožno ďalej aplikovať ani na námietky premŕčania smerujúce proti iným nárokom, hoci aj súvisiace s nárokmi podľa ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka (napr. nárok osoby vydávajúcej predmet bezdôvodného obohatenia na náhradu nákladov, ktoré naň vynaložila po dobu jeho užívania, či nárok na náhradu znehodnotenia vydávanej veci). Tu nejde o nároky vzájomne podmienené nárokom druhého účastníka z neplatnej kúpnej zmluvy, ale o nároky samostatné

- vzhľadom na vzájomné nároky uvedené v ustanovení § 457 Občianskeho zákonníka
- a nemajú synalagmatický charakter.

26. Pri aplikácii ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo preto v prvom rade úlohou súdov posúdiť (vyhodnotiť), či neplatne uzavreté Zmluvy o združení mali synalagmatický charakter, a teda, či na oboch stranách boli dohodnuté vzájomné (podmienené) plnenia, t. j. či plneniam poskytnutým žalobcami (poskytnutie finančných prostriedkov) zodpovedalo (existovalo) protiplnenie žalovaného (t. j. či žalovaný na základe uzavretých Zmlúv o združení žalobcom niečo poskytol). Následne bolo potrebné skúmať, či tieto nároky, vzájomne podmienené nárokom druhého účastníka, boli takého charakteru, že by na jednej strane stálo právo, ktoré sa premŕčovalo (napr. právo na peňažné plnenie) a na druhej strane stálo právo nepremŕateľné. Dovolací súd je názoru, že neplatne uzavreté Zmluvy o združení nevykazovali charakter synalagmatických záväzkov. V danej veci žalobcom (z dôvodu neplatnosti týchto Zmlúv) vznikol iba jednostranný nárok na vrátenie finančných prostriedkov (žalovaný sa totiž v zmysle uzavretých Zmlúv nestal vlastníkom vybudovaných inžinierskych sietí (iba ich mal spravovať), resp. žalobcovia na podklade uzavretých Zmlúv na neho nepreviedli vlastnícke právo k nim, čo napokon deklarovali i súdy v konaní, sp. zn. 17C/9/2006, keď ustanovenie týchto Zmlúv ohľadne nadobudnutia 0%-neho podielu žalobcov na majetku získaného spoločnou činnosťou považovali za neplatné, pričom vychádzali z toho, že vlastníkom inžinierskych sietí je ten, kto ich vybuvoval na svoje náklady (§ 132 Občianskeho zákonníka), a teda žalovaný nemohol na základe neplatných Zmlúv od žalobcov dosiahnuť vrátenie niečoho, čo im na základe týchto Zmlúv neposkytol (nedal). Inak povedané, nemohol sa domáhať

vrátenia niečoho, čo ani nedal (nepreviedol a pod.). Na základe uzavretých Zmlúv bol totiž iba poverený prijaté finančné prostriedky spravovať a zabezpečiť, aby za ne došlo k vybudovaniu dohodnutých inžinierskych sietí (t. j. zabezpečiť projektovú dokumentáciu, vyhľadať dodávateľov, uzavrieť s nimi zmluvy o dielo a pod.), vedúcich k rodinným domom žalobcov (nemal však povinnosť poskytnúť žalobcom za tieto prostriedky žiadne priame plnenie). Konanie o určenie (spolu)vlastníckeho práva k sieťam nemalo žiaden súvis s konaním o vydanie bezdôvodného obohatenia na základe neplatne uzavretých Zmlúv o združení. Žalobcovia sa stali (spolu)vlastníkmi vybudovaných inžinierskych sietí tým,

že tieto boli vybudované na ich náklady (teda dostali to, za čo si zaplatili). Nedošlo tu však k (na)vráteniu vlastníckeho práva zo žalovaného na žalobcov, titulom vrátenia si vzájomných plnení, z neplatných Zmlúv. Podľa uzavretých Zmlúv o združení žalovaný

(a ani žalobcovia) nenadobudli vlastnícke právo k sieťam. Žalovaný sa len zaviazal vyvíjať činnosť k vybudovaniu sietí a zaviazal sa ich v ďalšom prevádzkovať (v danej veci však nešlo o nároky vyplývajúce z prevádzkovania sietí). Žalovaný teda neposkytol žalobcom žiadne plnenia, ktoré by mohol žiadať (na)vrátiť titulom neplatných Zmlúv (§ 457 Občianskeho zákonníka), a ktoré by sa nepremlčovali. V danom prípade sa tak nejedná o synalagmatický záväzok - vzájomnú podmienenosť plnení. O tú by v danej veci išlo v prípadoch, ak by napr. žalobcom z neplatných Zmlúv vznikla povinnosť (na)vrátiť žalovanému vlastnícke právo k inžinierskym sieťam (ako právo premĺčaniu nepodliehajúce) a na druhej strane žalovanému povinnosť vrátiť poskytnuté finančné prostriedky (ako právo premĺčaniu podliehajúce), alebo naopak, ak by povinnosti žalovaného na(vrátiť) žalobcom premĺčaniu nepodliehajúce vlastnícke právo k týmto sieťam korešpondovala povinnosť žalobcov na vrátenie ním poskytnutých finančných prostriedkov na ich vybudovanie (ani o jeden z týchto prípadov v danej veci nešlo).

Ako však už bolo uvedené, na podklade týchto Zmlúv nebolo prevedené (nevzniklo) vlastnícke právo k sieťam ani na žalovaného, ani na žalobcov. Žalobcom preto nič nebránilo domáhať sa svojich nárokov z bezdôvodného obohatenia, a to v lehotách podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, s tým, že ust. § 107 ods. 3 cit. zákona

(pre neexistenciu synalagmatických záväzkov) na posudzovaný prípad nedopadá.

27. S poukazom na uvedené, bolo potom potrebné vyhodnotiť i to, o akú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v danej veci skutočne išlo. Ak by totiž išlo o skutkovú podstatu vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Občianskeho zákonníka (t. j. titulom neplatných Zmlúv), žalobcovia by boli oprávnení sa domáhať vrátenia finančných prostriedkov v celých ich výškach, nakoľko Zmluvy boli od počiatku absolútne neplatné a bezdôvodným obohatením by sa potom stali tieto finančné prostriedky v celej ich výške. Nakoľko však boli za tieto prostriedky inžinierske siete aj reálne vybudované (navyše bolo i právoplatne rozhodnuté, že tieto sú v podielovom spoluvlastníctve žalobcov), je namieste skôr otázka vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného iba ohľadne finančných prostriedkov, prevyšujúcich náklady na vybudovanie týchto inžinierskych sietí. Ohľadne nich sa však žalovaný bezdôvodne neobohatil titulom neplatných Zmlúv, ale titulom plnenia bez právneho dôvodu, kedy na ich ďalšie zadržiavanie (nevrátenie žalobcom) nemal právny dôvod. I samotné správanie žalobcov smerovalo iba k tomu, aby im žalovaný vrátil poskytnuté finančné prostriedky len vo výške prevyšujúcej hodnotu ich spoluvlastníckych podielov. Nežiadali teda vrátenie všetkých finančných prostriedkov, ale iba tých, ktoré žalovanému zostali po vyplatení (úhrade) všetkých nákladov na vybudovanie sietí, keďže v zmysle právoplatných rozhodnutí súdov sa žalobcovia stali podielovými spoluvlastníkmi týchto sietí, a teda za časť odovzdaných peňazí nadobudli spoluvlastnícke podiely k nim (nie však navrátením ich vlastníctva

od žalovaného, ale tým, že to boli ich prostriedky, za ktoré boli siete vybudované - žalobcovia sa teda stali podielovými spoluvlastníkmi novej veci - vybudovaním stavby v zmysle § 132 Občianskeho zákonníka). Aj keď z kolaudačného rozhodnutia k týmto vodným stavbám vyplynulo, že ich užívanie sa povoľuje pre žalovaného, týmto automaticky nevzniklo vlastnícke právo k nim v prospech žalovaného, ale bol tým nanajvýš daný naliehavý právny záujem žalobcov na určení ich spoluvlastníckych podielov (čomu napokon súdy i vyhovel).

28. S uvedeným rozlišovaním skutkových podstát bezdôvodného obohatenia potom úzko súvisí i otázka

aplikácie ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ako i otázka začiatku plynutia premlčacích lehôt pre uplatnenie nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia. Je potrebné si uvedomiť, že pokiaľ by žalované plnenia vychádzali

zo skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia „plnenia bez právneho dôvodu“, bola by na takýto prípad aplikácia ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka vylúčená

(cit. ustanovenie možno totiž aplikovať len na prípady bezdôvodného obohatenia titulom neplatnej alebo zrušenej zmluvy). V takomto prípade by však k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného (ohľadne finančných prostriedkov prevyšujúcich náklady

na vybudovanie sietí) došlo až v okamihu, kedy by už poskytnuté finančné prostriedky žalobcov prestali slúžiť na financovanie vybudovania dohodnutých inžinierskych sietí

(t. j. v čase, kedy si ich žalovaný bezdôvodne [bez právneho titulu], po uhradení nákladov na vybudovanie sietí, ponechal). Uvedený okamih by bol potom v danej veci rozhodný

i pre začiatok plynutia objektívnej (a po nadobudnutí vedomosti žalobcami o samotnom rozsahu bezdôvodného obohatenia) i subjektívnej premlčacej lehoty. Samotná výška bezdôvodného obohatenia by sa následne odvíjala od výšky skutočne vynaložených nákladov na vybudovanie týchto sietí (bezdôvodným obohatením by sa stali tieto prostriedky vo výške prevyšujúcej náklady na vybudovanie sietí), a nie od hodnoty spoluvlastníckych podielov k nim (hodnota spoluvlastníckych podielov by bola významná napr. pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nim). Takto určená výška bezdôvodného obohatenia (ako rozdiel medzi poskytnutými finančnými prostriedkami a nákladmi na vybudovanie sietí) by sa následne medzi jednotlivých žalobcov rozdelila podľa výšky nimi poskytnutých vkladov (finančných prostriedkov). Na každého žalobcu by tak pripadla suma (nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia) vo výške pomeru medzi zostatkom finančných prostriedkov (ako rozdielu medzi poskytnutými finančnými prostriedkami a nákladmi na vybudovanie sietí) a výškou nimi poskytnutých vkladov (finančných prostriedkov). Ako však bolo uvedené, na prípady bezdôvodného obohatenia titulom „plnenia bez právneho dôvodu“ by sa ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka nevzťahovalo. Cit. ustanovenie by sa však nevzťahovalo ani na prípady vydania bezdôvodného obohatenia titulom neplatných Zmlúv o združení (§ 457 Občianskeho zákonníka), nakoľko (ako už bolo uvedené vyššie), tieto v posudzovanej veci nepredstavovali synalagmatické záväzky (k tomu pozri bod 26 tohto rozhodnutia).

Preto i v tomto prípade by sa nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčovali v lehotách podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

29. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (otázke aplikácie ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka i na prípad neplatných Zmlúv o združení nevykazujúcich charakter synalagmatických záväzkov), ktorá bola podkladom pre záver o tom, že na námietku premlčania vznesenú žalovaným nebolo možné v konaní prihliadať (a ktorá nebola v doterajšej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená), najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalovaného je nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

30. Z týchto dôvodov, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie, zrušil (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie

(§ 450 CSP). V ďalšom budú súdy povinné sa zaoberať námietkou premlčania vznesenou žalovaným, avšak až potom, čo si najskôr ustália, aká vlastne skutková podstata bezdôvodného obohatenia je predmetom sporu (t. j. či ide o plnenie bez právneho dôvodu alebo vrátenie plnenia z neplatnej Zmluvy). V oboch prípadoch však bude aplikácia ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka vylúčená. Z dôvodu, že súdy sú povinné sa najskôr vysporiadať s premlčaním uplatneného nároku (t. j. ak je námietka premlčania dôvodná, súd už neskúma,

či uplatnené právo existuje alebo nie a žalobu bez ďalšieho zamietne), dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal ďalšími, dovolateľom namietanými dôvodmi dovolania.

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

1. zakony.judikaty.info

2. 523/2004 - Zákon o rozpočtových pravidlách veřejnej správy a o změne a doplnění některých zákonov

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.